

✂ MEGJELENIK MINDEN VASÁR NAP.

ERSCHEINT JEDEN SONNTAG. ✂

ELOFIZETÉSI ÁRA

EGÉSZ ÉVRE
FÉLÉVRE

12.— K. | NEGYED ÉVRE
6.— K. | EGYES SZÁM

3.— K.
—60 K.

FŐSZERKESZTŐ

DR. BISCHITZ BÉLA
ÜGYVED.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL:

BUDAPEST, V. KER., SAS-UTCA 20. SZÁM.

TELEFON 108—00.

HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT.

Indokolt-e az állam szénbányászata ?

Irta *Bányay Béla.*

Amikor a szénakció gondolata valóra vált s az életbe átültetett, számos helyénvaló érv hozott fel annak indokolására, amiként ez az akkor benyújtott törvényjavaslat indoklásában ma is olvasható. Senkit se fárasztunk ennek felmelegítésével, megelégszünk annak a kérdésnek felvetésével, vajjon változtak-e annyira a viszonyok 1909 óta, hogy az állami szénbányászat megszüntetését nyugodt lélekkel javallhatnók és illetőleg változtak-e úgy a viszonyok, hogy az állam legyen az a tényező, mely saját indíttatásából iparkodjék tudadni szénbányáin.

A válasz igen egyszerű: éppen nem. Nem is igen fáradunk hazai körülmények felkutatásán, jól tudván, hogy nálunk hatékonyabb érv a külföldi példa. De annyit mégis megjegyzünk, hogy *köztudomásu* dolog a szénhiány. Tehát olyan tény, amely nem szorul bizonyításra. Hogy szénhiány idején az állami szénbányászat szükségeségéről és fentartásának jogosultságáról kár beszélni, ez is tiszta dolog: Figyelemre az a szempont méltó csak, hogy amint ez évben van szénhiány, lehet a jövő s minden elkövetkező esztendőben s ilyenképpen ebből a szempontból sohase következhetik el az állami szénbányák magánkézbe való bocsátásának fix időpontja.

Az ország igen gyérszámú komoly közgazdászának szembeötlött azonban az az elhatározás, mely mindenképen szakítani kívánt az állami szénbányászat lehetőségével. És szakítani létrehozásuk után alig 3 esztendővel. Egyikük kérdéssel fordult a porosz bányakincstárhoz, amelyet pedig parlamentjében több ízben erősen kérdőre vontak s megkritizáltak*) vajjon az ottani

*) Poroszországban a bányászati költségvetés rendszerint magvas parlamenti bírálat tárgya. Nem úgy, mint nálunk, ahol Teleki Géza grófnak, Farbakyn és Münnichen kívül (ezek se ültek egyszerre sohase a parlamentben) nincs bányászati szakember. S ha volna is, nem lévén általános közgazdasági tudása, nem illesztheti be a bányászatot az egész közgazdasági élet perspektívájába. Ez se jól van így. (A szerk.)

állami szénbányászatnak van-e jövője s van-e szándék a kormányzati tényezőkhöz *a ma is állandó deficit dacára* e bányáknak *állami kézben való megtartására*? A feleletet módunkban van eredeti szövegében ehelyütt közölni:

... Was Ihre weitere, werthe Anfrage anbetrifft, kann ich Sie versichern, dass der preussische Bergfiskus die Erweiterung der fiskalischen Kohlenzechen nicht nur in Aussicht genommen hat, sondern diese Neuerwerbungen auch zur Ausführung bringt. Ausserdem nimmt der Bergfiskus umfangreiche Erweiterungen der Kohlenruben vor, und zwar in erster Reihe im Ruhrrevier. Z. B. eben jetzt wurde für die Zeche „Rheinbaben“ der Bau einer Koksanlage nebst Gewinnung von Nebenprodukten in Auftrag gegeben, mit welchen Einrichtungen die übrigen fiskalischen Zechen bereits versehen sind

Magyarul: Ami további szives kérdését illeti, biztosíthatom, hogy a porosz bányakincstár nemcsak hogy tervbe vette az állami szénbányászat megnagyobbítását, hanem keresztül viszi az újabb vásárlásokat is. De ezenkívül az állami szénbányákat tetemesen ki is bővíti a kincstár és pedig első sorban a Ruhrvidéken. P. o. a Rheinbaben bányánál most létesítenek koksoló kemencéket koks és egyéb feketeszén melléktermékek nyérésére. Ezzel különben a többi állami bánya már fel van szerelve.

A porosz bányakincstár e ténykedése minden szónál ékesebben beszél. Van-e szükség állami szénbányászatra nálunk? 30 millió q az évi szénbehozatalunk és Németország tonnákban magasabb számjeggyel fejezi ki évi széntermelését, mint mi métermázsákban. Szénbevitelle nincs, csak kivitele s ott mégis a fentírt módon találják indokoltnak az állam szénbányászatát. Közgazdaságilag megokolatlan tehát az állami szénbányászatnak mint ilyennek megszüntetése. És még

kevésbé volt indokolható, mikor az állami szénbányászatra törvényhozásilag biztosított berendezési szükségleteket megvonták, visszatartották, elodázták, ahelyett, hogy oly méltánylásban részesítették volna, mint ezt Poroszországban cselekedték, ahol egy ilyen nemzetgazdasági érdeket képviselő intézmény léte vagy nemléte, fejlődése vagy visszafejlesztése nem tehető függővé kormányváltozástól s egy vezető politikus kényekedvétől.

Már most vegyük csak számba, hogy Románia november 1-én rendeletileg tiltotta meg a szénkivitelt. (Adeverul.)

És vegyük csak tekintetbe, mi megy végbe Oroszországban? A Rusk. Vjedomostiban olvassuk, hogy a közutak minisztere előterjeszti a minisztertanácsban, hogy a szénárak rohamos és rendkívüli emelkedése és oroszországi szénhiánya miatt járuljon ahhoz az összminiszterium, hogy külföldön vásárolhasson szenet. És pedig az orosz vasutak számára 40–50 millió pud-ot, a magyar vasutak számára 15 millió pudra szóló mennyiséget.

Ezek a példák is arra engednek következtetni, hogy nagy megnyugvás egy országra az, ha saját bányákkal rendelkezik, amelyeknek előnye épen akkor tűnik ki, ha bajok vannak. Mert ha nincsenek bajok, ha nem ütközik nehézségbe a szénellátás, akkor könnyű regélni a laikus közönségnek arról a szörnyű pénzpocsékolásról, amibe egy állami szénbányászat kerül. Ám, hogy a bajoknak elejét vegyük, nem ké az állami bányák berendezésére fordítandó összegekért, mikor a szén a legegységesebb cikk egy kulturállamban.

De, sőt továbbmenve, a szén hihetetlenül fontos tényező az állam életében. A szocializmus tudatában van ennek. A balkán háboruszkodás kezdetén Bruxellesben a belga bányászok küldöttei összeültek. A balkáni háboru javában dul — mondták — s nem lehetetlen, hogy a tűz az európai nagyhatalmakra is átsap. Mi a teendője ezzel szemben Európa munkásságának, különösen a szénmunkásoknak? A küldöttek vélekedése az volt, hogyha a nagyhatalmak csakugyan hajbakapnak, a szénmunkásoknak erre — sztrájkjal kell válaszolniok. Hogy ilyen szénbányász-sztrájk-nak mi lenne a következése, elképzelhető. A vas-

utak szénkészlete nem sok. Már néhány nap, de talán már néhány óra mulva megéreznek a hiányt és nem bírnák többé az előre kiszámított pontossággal a katonákat a stratégiai helyekre szállítani. Az a sok gyár, amely lőszeres és fegyverek gyártásával foglalkozik, csakhamar megszüntetné üzemét. A haderők megbénulnának. Annak az országnak a hadereje leginkább, amelyikben legjobban sikerülne a bányász-sztrájk.

Ha tehát a szén nélkül még háboruszkodni sem lehet, ha szén nélkül megáll minden üzem, vonat s megbénul a forgalom, ha ilyen enormis módon lényeges tényező a szén: csodálni való volna, ha a magyar kormány s legelsősorban a mostani pénzügyminiszter nem ismerte volna a szénbányászatnak hihetetlen fontosságát, amely szempont szinte parancsolólag követeli, hogy az állam, — ha már nem vagyunk is poroszok, akik amibe belekezdnek azt végig is csinálják, legalább kísérletezzék tovább. És mi biztosíthatjuk a pénzügyminiszter urat arról, hogy lesznek ebben az országban elfogulatlan és komoly emberek, kik — még ha önérdékükbe ütközik is, mint ütközik most nekünk a mi pártatlan, szigoru, de az ország érdekében való állásfoglalásunk — kik kellő órában maguk fogják figyelmeztetni arra, hogy mindhiába! mi nem vagyunk — Poroszország.

Új aranykiválasztó gép.

Mostanában több új berendezés vált ismertté, amelyek segítségével az aranytartalmu homokból az arany gazdaságosabban választható ki, mint a régebbi készülékekkel. Az ilyen gépek jó szolgálatot tennének azoknak, akik aranytartalmu folyóinkban akarnak gépüzemű aranymosást folytatni. A Murában nem annyira az arany hiánya, mint a tökéletlen gépek következtében maradt abba a kísérletezés. Két francia mérnök találta fel az alább ismertetett gépet, amely igen előnyösen használható egy aranytartalmu homok feldolgozására, melyben igen csekély mennyiségű arany szemecske több köbméter érték-telen homokos anyaggal van keverve.

Az eljárás a föltalálók által megfigyelt azon jelenségen alapszik, hogy ha valamely poralaku anyagot, mely fémes alkatrészeket tartalmaz (pl. aranytartalmu homok), két szemben álló fémtárcsa között létesített elektromos kisülések közvetlen hatásának

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, preciziós
kivitelen mint különlegesség
gyártása.

(B/2268/702/1231/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47.

Alapított 1791.

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA

Budapest, VI., Teréz-körút 15.

teszük ki, mimellett a két fémtárcsa egy dielektrikus közeg által van szétválasztva, mely a kezelendő anyagot hordja, akkor az ásványi nem fémes anyag (pl. a homok) elszóratik vagy eltávolíttatik, míg a fémes részecskék (pl. az arany) helyben maradnak, vagyis az alaplamezre tapadnak és könnyen összegyűjthetők.

Az eljárás keresztvitelére tehát az aranytartalmu homokot (vagy egyéb anyagot) két egymással szemben elhelyezett fémlemez között kell elmozgatnunk, melyek egyike szigetelőréteggel pl. üveggel van bevonva, mely a homok tartására szolgál vagy fordítva a lemezeket és a szigetelő burkolatot kell mozgatnunk, úgy, hogy a hézag halad a homokréteghez képest, mimellett a nagy feszültségű elektromos áram kisülései a fémet önműködően különválasztja a nem fémes ásványi részekről.

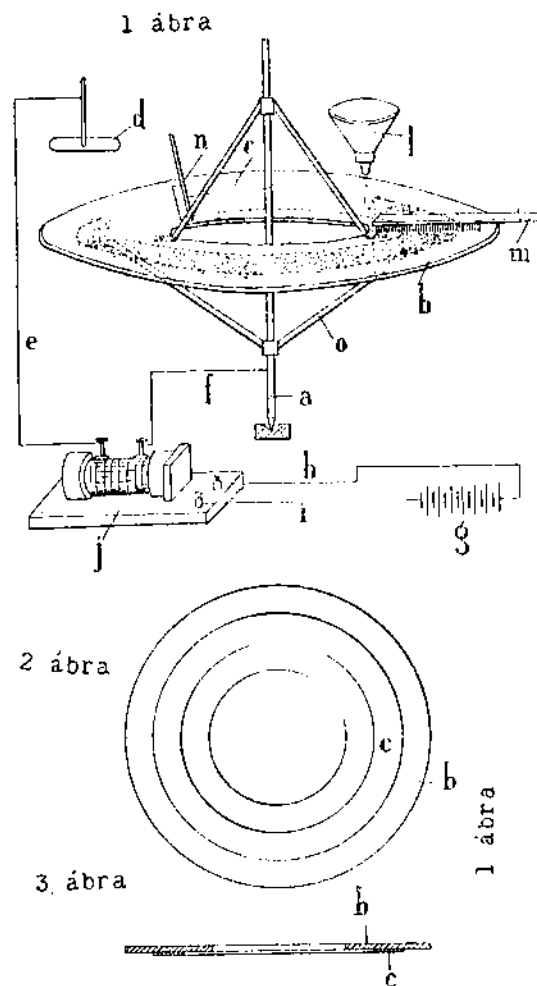
A csatolt rajzon az 1. ábra azon számtalan szerkezetek egyikét ábrázolja, melyek az elv keresztvitelére alkalmasak.

A függőleges (a) tengely forgásba hozza az üvegből vagy más dielektrikus anyagból készült (b) tárcsát, mely közepén ki van vágva. A (b) tárcsa alulnézetét a 2. ábra és tengely metszetét a 3. ábra mutatja. Az üvegtárcsa alsó fölülete egy központos ónból vagy más fémből készült (c) gyűrűvel van felszerelve, mely úgy a központos kivágás szélétől, mint a tárcsa külső szélétől kellő távolságban van elhelyezve.

Az üvegtárcsa fölött a kerület egy tetszésszerű helyén és bizonyos magasságban, mely magasságot a rendelkezésre álló áram feszültsége és az üvegtárcsa vastagsága szerint kísérletileg megállapítunk, egy ónból vagy ónnal bevont vasból vagy más fémből készült (d) lemez van fölfüggesztve. Ezen (d) lemez egy nagy feszültségű áramforrás egyike (e) pólusával, míg a (c) lemez a másik (f) pólussal van összekötve.

A rajzon föltüntetett példánál az áramforrást primér elemekből vagy akkumulátor elemekből alkotott (g) telep és egy (i) Rumkorff képezi, melynek primértekercse a (h) és (i) vezeték útján a teleppel, míg a szekundértekercs az (e és f) pólusokkal van összekötve. A (g) telep helyett egy meglévő gramforrás elosztóvezetékét vagy dinamót is alkalmazhatunk. Minthogy az eljárás céljára csakis oly feszültségű áramra van szükség, mely a két szétválasztott fémlemez közti elektromos kisülések létesítését lehetővé teszi, a telep és a Rumkorff által létesített váltakozó áram helyett egy elektrostatikus influenza gépet vagy egy meglévő váltakozó áramu elosztóvezetékét és egy kellő magasságu feszültségre feltranszformáló transzformátort vagy egy közvetlenül magas feszültségű váltakozó áramot gerjesztő dinamót alkalmazhatunk.

A készülék továbbá el van látva az (l) garattal, mely a feldolgozandó anyagot a tárcsára szórja, az (m) fésűvel, mely az anyagot a tárcsán egyenletes rétegében elosztja, az (n) kefével vagy kaparóval, mely a fémszemcséket a különválasztás után összegyűjti és egy gyűjtőtartányba kotorja.

Természetes, hogy ha a (b) tárcsát kellő nagyra készítjük, akkor ugyanazon tárcsa fölött több (d) lemezből, (l) garattól, (m) fésűből és (n) keféből álló készletet rendezhetünk el. Világos továbbá, hogy ha a szeparáció egyetlen munkamenet után nem elegendő tökéletes, egymás fölött több (b) tárcsát alkalmazhatunk, mimellett az első tárcsa által feldolgozott anyagot a másodikra, ezután a harmadikra stb. vezethetjük és a kiválasztást annyiszor megismételhetjük, ahányszor az a teljes szétválasztáshoz szükséges.

A berendezés lényege mindenkor az marad, hogy a poralaku vagy aprószemű anyagokat a fémes részecskék a nem fémes részekről való különválasztása céljából elektromos kisülések közvetlen hatásá-

Festékek és lakkok

megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrása

KRAYER E. és TÁRSA BUDAPEST

= Főraktár és iroda: =
V., Váci-ut 34.
„Krayér festékudvar“

festék-, kence-
és lakkgyára

Cs. és kir. udvari szállító. Ő cs. és kir. Fensége, József főherceg udv. szállítója. A m. királyi államvasutak, állami, gép- és vasgyárak, az összes waggongyárak, Budapest főváros szállító.

(B/2139/746/52/II)

nak tesszük ki, mely kisülések két egymással szemben fekvő fémlemez között fogatosítottak, mimellett az egyik fölött egy szigetelő lemez van elrendezve, mely az anyagot hordja.

A forgó üvegtárcsa helyett, melyet csak példaképpen mutattuk be, bármely más alakú és elrendezésű hordeszközt alkalmazhatunk, mely az egyik fémlemez burkolatát képezi, mimellett erre a célra oly dielektrikus anyagot használunk, mely a földolgozandó anyagot fölvenni és hordani képes, amennyiben ezen hordeszköznek célja, hogy az alsó elektródát a poralaku anyagtól különválassza. A földolgozandó anyag a két elektróda működő tere közé kell, hogy jusson. Ez a hosszfőület forgó vagy haladó mozgása által, vagy pedig oszcilláló mozgás által létesíthető vagy pedig oly módon, hogy a hordfőületek helyben állanak és az egyik vagy mindkét elektróda mozog. A hordfőületek tetszészerinti számban ugyanazon vagy különböző alakú alkalmazhatók. Végül a mozgást a fémlemezre is átvihetjük és a földolgozandó anyag egy helyben marad ott, ahol leesik, mimellett a szétválasztás ugyanazon helyen megy végbe.

Eljárás olvasztókoks termelésére.

Ez az eljárás koks termelésére vonatkozik annyi bázikus adalék adagolása mellett, hogy a szén hamualkatrészeivel közelítőleg szinguloszilikáttól biszilikáttig terjedő vegyület képzésére és a jelenlevő kén lekötésére elégséges legyen. A találmány célja egyrészt szilárd ellentálló koks létesítése, másrészt a koksolás közben a szén kén tartalmának a későbbi metallurgiai alkalmazásra alkalmas alakba való vitele.

A koksoláskor tudvalevőleg először a szén könnyebben illó alkatrészei desztillálódnak s ezek között van a szén kén tartalmának tetemes része is, mely szerves vegyületek alakjában távozik. Ha a koksolandó szénhez az adalékokat már eredetileg bázikus alakban adagoljuk, akkor természetesen a távozó kénvegyületek részben bontatnak kén tartalmuk lekötése közben, mimellett a bázikus adalék megfelelő mennyisége ezen kénkötésre használódik el. Ezáltal a szén összes kén tartalmának legnagyobb része a koksban visszatartatik; noha a kén most már ártalmatlan alakban van, mégis előnyös ezen kellemetlen elem mennyiségét a koksban lehetőleg csökkenteni.

Ez azáltal érhető el, hogy a kénkötésre szolgáló bázikus adalék hatékonysága csak akkor kez-

dődik, mikor a kén fő tömege az említett desztilláció folytán már eltávozott.

E célból a bázikus adalék nem égetett mész, hanem kalciumkarbonát alakjában adagoltatik, legcélszerűbben tömör kristályos válfaj, pl. mészkö, márvány, dolomit stb. képében. Minthogy ezen anyagok kénkötő hatékonysága csak a szénsav kiűzése után lép föl, ez pedig csak 900° fölött megy végbe, a koksolást úgy eszközöljük, hogy a szén-mészkelegy hőmérsékét lassan fokozzuk kb. 900°-ig, míg szénnek az illó kén fő tömegét tartalmazó könnyen illó alkatrészei eltávoznak. Végül a hőmérsékét lehetőleg magasra fokozzuk, ami a modern regeneráló vagy rekuperáló tüzeléssel könnyen megy, mikor is a mészkö bomlik s a főlzabaduló bázis a szén alkatrészeire hathat. Az eljárás nagy előnye, hogy a szénsavhoz kötött marómész az előzetes desztilláció alatt hatálytalan marad, amíg az illó alkatrészek a kén fő tömegével ki nem üzettek.

Minthogy a marómész a desztillációkor keletkező illó szerves vegyületeket, köztük a kénvegyületeket is már aránylag alacsony hőfokon képes részben elbontani, a régi eljárásnál az adalék tetemes része már a koksolás első szakában elhasználódott; ha ellenben az adalékok mindaddig intaktív állapotban tartjuk, amíg az illó részek fő tömege elhagyta a kemencét, akkor a kénkötés biztonságának csökkentése nélkül adalékmegtakarítást érünk el s végeredményben kisebb kén tartalmu neutralkokszot termelünk, mint a régi mód szerint.

Az illóbb alkatrészek távozása után a hőfok a mészkö bomlási hőmérsékére fokozandó. Különös előnyt képez az a körülmény is, hogy a szénsav vegyületéből keletkező marómész in statu nascendi hat, tehát egyrészt a kén fokozott biztonsággal köti meg, másrészt a koksznak a mészszilikátok képződésén alapuló szilárdságát is lényegesen fokozza.

Annai mészkövet kell adalék gyanánt alkalmazni, hogy a belőle képződő marómész a szénben már eredetileg meg volt bázikus alkatrészekkel, mint mész, magnézia, mangán-oxid stb. együtt a szén hamujának összes kavasvartalmát közelítőleg $\text{SiO}_2 \cdot 2(\text{MeO})$ -typusu monoszilikáttá kösse le.

Az így termelt koks nagyobb szilárdságú az eddigi eljárás szerint termeltnél, összes kén tartalma lényegesen kisebb amannál és teljesen ártalmatlan alakba van átvive.

Az eljárást úgy fogatosítjuk, hogy az aprított szenet annyi őrölt mészkövel keverjük, hogy az a szén esetleges bázis tartalmával együtt a szén kavasvartalmát közelítőleg monoszilikáttá, a szén tartalmának el nem illó részét pedig kalciumszul-

MŰSZAKI és GÉPIPARI RÉSZVÉNYTÁRS. Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

∴ Szivattyúk minden célra. Tűzoltó fecskendők. ∴

Műszaki cikkek: gummi- és asbest-árak minden célra.

Kenőolajok, tisztítógyapot, gépsziják. Robbanámentes: acetylen bányalámpák.

Telefon 153-11.
168-00.

(B/3146/731/52)

MOTOROK.

fiddá alakíthassa. Az adagolandó mész-kő-mennyiség kiszámításakor a szén vasoxyd- és timföld-tartalma nem veendő tekintetbe.

A szén-mész-kő-elegyet ezután — esetleges nedvesítés, csömöszölés stb. után — a koksizólókemencébe töltjük s a koksizólást úgy vezetjük, hogy a kb. 900°-ig való hevítés alatt az illó alkotórészek legnagyobb része az illó kénvegyületekkel távozzon; ezután a hőmérsékletet lehetőleg fokozzuk, hogy a mész szénsavra és marómészre bomoljon. A marómész a me:maradt kén: leköt: s a hamut zsugorítja, miáltal a szénrészek összeragasztatnak s így a koksizszilárdsága fokoztatik.

Mint hogy a mész-kő mennyisége a szén hamu- és kén-tartalma s a hamu összetétele szerint szabandó meg, a szenet és hamuját minden esetben pontosan meg kell elemezni.

✂ HAZAI HIREK. ✂

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter *dr. Mihályovits János* kir. bányabiztost a VIII. fizetési osztályba rendkívüli tanárrá a selmechányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola jogi tanszékéhez kinevezte.

Áthelyezés. A rimamurány-salgótarjáni vas-mű rt. igazgatósága *Clement Béla* wöllersdorfi vasgyári főmérnököt a zólyomi kisérleti állomáshoz helyezte át.

Pelachy Ferenc adományoz. Az abrudbányai bányahivatal vezetője Pelachy Ferenc, akit nem elégit ki az, hogy hivatalát vaióban mintaszerűen látja el, hogy alantasaival utánzásra méltó mód humanusan bánik, hanem az expónált román vidéken, melyet a földdel tett egyenlővé a 48-as lázadás s ahol a legrémesebben pusztítottak a románok, sokat tesz a magyarságért. Ha valaki, akkor ő komolyan s helyesen értelmezi a magyar fémbányász egyik legfőbb hivatását, hogy őrállója a magyarságnak. Az ottani magyar kaszinóban, mint annak elnöke ügyködik, fárad, alapított nyomdát, magyar lapot, tesz-vesz, áldoz a magyar kulturára s kulturáért, hogy Abrudbányán fentartsa a magyarság érdekeit s meg is őrizze. El kellett ezt egyszer róla mondanunk, mert közismert szerénysége eltagadtatja vele érdemes munkásságát. Most is, hogy főmérnökből vögre későn (megérdemelte volna soron kívül korábban is) bányatanácsossá neveztetett ki, 200 koronával járult ajándékképpen az abrudbányai magyar kaszinó alapjához. Ezért is láttuk helyénvalónak megemlékezni egy magyar bányász derék tetteiről.

Kitüntetés. Ily cím alatt a múlt heti számunkban hirt adtunk arról, hogy Ófelsége a király *Vlkolinszky Ernő* zólyombrézói m. kir. vasgyári fő-ellenőrt hosszú és hű szolgálatainak elismeréseképpen a koronás arany érdemkeresztrel tüntette ki. Vlkolinszky Ernő negyvenkétéve van már a vasgyár szolgálatában és ezen idő alatt méltán rászolgált a királyi kitüntetésre. Az érdemkeresztet a múlt vasárnap tűzte mellére *Spannbauer Rezső* főfelügyelő, gyárfőnök a gyár tisztikarának jelenlétében, szép beszédében móltatva a kitüntetettnek azon kiváló érdemeit, amiket a gyár fejlődése körül szerzett. Vlkolinszky meghatottan mondott köszönetet. Az ünnepély után a tisztikar villásreggelire gyűlt össze a gyári vendéglőben, ahol *Marek Károly* főmérnök köszöntötte fel az ünnepeltet.

Linksz Jenő házassága. A Steg-nek módfelett szimpatikus cégvezetője s főtitkárja, *dr. Linksz Jenő* ügyvéd, akit sok oldaluságáért s ritka tehetségéért fiatalon ért főnökeinek teljes elismerése. Ma, vasárnap esküdt örök hűséget Popper István s neje bájos és szeretetreméltó Ginna leányának. A házasságkötés alkalmával rengeteg közönség jelent meg, köztük a társadalom és a hazai bánya s kohóipar kitünőségei, akik melegen gratuláltak az ifjú párnak.

Földgáz a Muraközben? Mostanában több lap hirt adott arról, hogy a Földtani Intézet igazgatója, *dr. Böckh Károly* (sic!) a stájer határ mentében gazdag földgáz forrást fedezett föl. A Földtani Intézet kiváló igazgatóját, nyilván összetévesztik *dr. Böckh Hugóval*, a kitünő selmei professzorral; a gazdag földgáz forrás alapját pedig nyilván azok a *szénsavelőfordulások* képezik, amelyek egy kb. 750 km. sugáru körön belül, melynek központjában *Radkersburg* stájer határszéli város fekszik, lépten-nyomon észlelhetők. Munkatársunk néhány hónappal ezelőtt megvizsgálta ezeket a feltörő gázokat és úgy találta, hogy csak széndioxidról van szó.

Böckh Hugó dr. kutatott azon a vidéken, de főleg petroleum után s állítólag igen biztató jeleket talált; magának a szénsavnak sűrű feltörése is petroleum jelenlétére mutat. Tovább keletre, Muraszterdahely közelében tudvalevőleg feltárt petroleum methángázt is észlelt.

A földgáz kihasználása. A dicsőszentmártoni földgáz r.-t. tárgyalásokat folytat egy kölni festékgyárossal egy Dicsőszentmártonban létesítendő földgázüzemű festékgyár alapítása ügyében. A tárgyalások kedvező irányuak. Ez lenne a második nagyobb üzleti vállalat, mely a földgáz felhasználásával létesülne. Az első tudvalevőleg a tordai cementgyár r.-t., mely már hónapok óta tárgyalásokat folytat a pénzügyminiszteriummal, miután a létesítendő téglacementgyár alapítására nézve teljes megegyezésre jutott az összes érdekelt körökkel. Tordán és Marosújváron is nagyszabásu ipartelepek várják készen az

SZIVATTYUKAT és

MÉRLEGEKET

gyárt mint különlegességet és legnagyobb raktárt tart épület- és diaphragma-szivattyukban

GARVENSWERKE

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

(B/96/714/4)

ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE. EI

új energiát, amelynek nemsokára vezetékét építenek. A 78 km. hosszúságú vascsüveket az állami vasgyárak szállítják. A vezetékre egyelőre két gyárnak van szüksége, a Tordai vegyészeti gyárnak és a Marosújvári ammoniák-szódagyárnak. Ezeknek összesen napi 200.000 köbméter földgázt bocsátanak rendelkezésére, azonban tízmillió korona alaptőkével rövidesen külön részvénytársaság alakul, amely gondoskodni fog a megmaradt mennyiség kiaknázásáról is. **Apáthy Árpád** dr Hunyadmegye legutóbbi közgyűlésén indítványt nyújtott be a földgáznak Aradig való vezetése ügyében. A közgyűlés az indítványt elfogadta s most a vármegye megkeresi a kormányt, hogy a gázt a Maros völgyén, Nagyenyed, Gyulafehérvár, Kudsir, Piski, Vajdahunyad és Déva érintésével Aradig vezesse el és azt ipari és magánfogyasztási célra jutányos áron bocsássa a fogyasztók rendelkezésére.

A szomolnokvölgyi iparvasut építkezése gyorsan halad előre. Ezen 16 km. hosszú vonalat **Nagy Izsó** és **Radó László** mérnök-vállalkozók építik.

A kincstári ólom. A kincstári bányákból eredő ólomnak az eddiginél előnyösebb értékesítése ügyében fog legközelebb egy bel- és külföldi tőkésekkel álló pénzesoport ajánlatot tenni a pénzügyminiszternek. Az ügyet közgazdasági életünk egyik előkelősége vette a kezébe.

Víz alatt a beletinczi bánya. Az Első Zagoria-Szénbányatársulat tudvalevőleg néhány hónappal ezelőtt csődbe jutott. A vállalat beletinczi feketeszénbányájánál legutóbb nagy beruházásokat végeztek és amikor a berendezésekkel elkészültek, a szerencsétlen vállalat elérkezett a csődhöz. A sors azonban tovább is üldözte a vállalatot, mert a koncinai lignit-bányája jutott víz alá. A tömeggondnok Beletincén fentartja az üzemet.

A Fémárugyár részvénytársaság július 25-én tartott közgyűlésén tudvalevőleg elhatározta, hogy 5.500 darab egyenkint 200 K névértékű új részvénynek kibocsátása által a társaság eddigi alaptőkéjét 1.000.000 K-val fölemeli. A budapesti törvényszék ezen határozatot most bejegyezte. Ugyanekkor jegyezték be a **Kőolajfinomító gyár rt.** alaptőkeemelését is. Ez a részvénytársaság 11.000 darab 200 K névértékű új részvény kibocsátásával 2.200.000 koronával emeli alaptőkéjét.

A Rudaiak aranytermelése október havában 123 kg. 366 gr. volt az előző hó 115 kg. 509 gr.-jával szemben. Az üzleti év egyes hónap-

jaiban az aranytermelés, az előző évekhez viszonyítva, következő volt:

	1908	1909/10	1910/11	1911/12	1912/13
	gr.	gr.	gr.	gr.	gr.
Julius	151.669	115.455	142.010	154.241	115.077
Augusztus	148.037	117.044	135.983	141.516	144.239
Szeptember	147.836	121.567	131.912	142.937	115.569
Október	146.658	122.824	126.309	235.277	123.366
November	144.399	153.074	119.964	251.209	
December	135.933	152.127	150.022	151.910	
Január	124.587	127.448	133.929	161.841	
Február	134.540	140.127	109.781	183.947	
Március	143.510	147.223	155.079	160.468	
Április	123.594	124.641	124.095	152.122	
Május	111.639	120.094	176.663	151.325	
Junius	67.604	133.580	189.147	115.557	
	1,579.916	1,575.204	1,694.884	2,002.350	

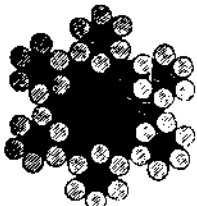
Julius elsejétől tehát 498 kg. 191 volt a termelés; az előző év ugyanezen időszakában 673 kg. 971 gr.-ot bányásztak.

Itt említjük fel Transvaal aranybányászatát. A Transvaal Chamber of Mines bányáiban október havában 738.032 uncia aranyat bányásztak, 3.135.172 L. értékben. Más transvaali bányákban a szeptember havi eredmény 30.599 uncia volt, 129.978 L. értékben.

A korábbi évekhez viszonyítva az eredmény a következő:

	1909	1910	1911	1912
	L	L	L	L
Január	2,612.836	2,554.451	2,756.386	3,130.830
Február	2,400.892	2,515.088	2,694.634	2,989.832
Március	2,580.498	2,578.877	2,871.740	3,528.688
Április	2,578.804	2,629.535	2,836.267	3,133.383
Május	2,652.699	2,693.785	2,913.879	3,311.794
Junius	2,621.818	2,655.602	2,907.854	3,202.517
Julius	2,636.965	2,713.083	3,012.738	3,255.198
Augusztus	2,597.646	2,757.919	3,030.360	3,248.395
Szeptember	2,575.760	2,747.853	2,976.065	3,176.846
Október	2,558.902	2,774.390	3,010.130	3,265.150
November	2,539.146	2,729.554	3,057.213	
December	2,569.822	2,722.775	3,015.499	
Összesen	30,925.788	32,003.912	34,985.673	

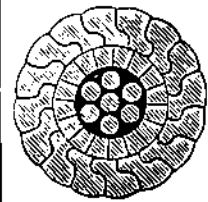
Budapest közüző telepe. A székesfőváros egyre-másra szaporítja azon üzemeket, amelyek a magániparral veszik fel a versenyt. Ezek az üzemek eddig anyagi sikerre nézve be is váltak; nem lehet azonban mondani, hogy igazi céljukat, árnivelláló hatásukat elérték volna. A kenyérgyár és városi

Felten és Guillaume

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár
részvénytársaság

Budapest, V., Vizafogó 1460. szám.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek.

Elektrolitikus vörösrézhuvalok, okonítvezetékek, szerelvények stb.

élelmiszer-elárúsítás mellett, most egy közüző telep létesítésére kerül a sor. A pénzügyi bizottság ugyanis elhatározta, hogy 280.000 K beruházással községi közüző telepet létesít, amiből minimum évi 30.000 K tiszta hasznot remél. Elhatározását azzal indokolja a tanács, hogy a főváros teljesen ki van szolgáltatva a kőszállítók kartelljének, mely drága áron rossz anyagot szállít, azt is sokszor késedelmesen. Így hát a házi kezelés révén óhajtja magát a kartelltől függetleníteni.

Halálozás. Mély fájdalom s lesújtó csapás érte Fischer Károly fernezei kir. kohófőmérnököt s nejét, midőn szemükkfénye, kis fiuk, alig 8 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. A szeretett főmérnök iránt impozánsul nyilvánult a részvét. Siettek a szülők fájalmában osztozni tisztviselőtársai, az egész altiszti kar és a munkás-személyzet. A temetés f. hó 8-án az ág. ev. hitv. szertartás szerint ment végbe, melyen megjelentek az összes kohótisztviselők, a kincstári tantestület, az áll. iskolák tanulói tanítóik vezetése mellett, az altiszti kar, a munkás-személyzetből sokan, köztük 20-an foncákkal. Ott volt a kénsavgyár tisztikara és Nagybányáról többen.

A „mahor“ szén felszámol. Egy jobb sorsra érdemes bányavállalat kimulását jelenti ez a rejtélyesnek hangzó cím. A Magyar-Horvát Szénipar Rt. egyike a legrationálisabb s legkomolyabb bányaalapításoknak, ami pedig ritkaságszámba megy nálunk, bizonyult életképtelennek. Egy milliót érő bányák, jó lignit-területek válnak a felszámolás folytán szinte értéktelenné, hiszen egy bánya akkor banya, akkor érték, ha dolgoznak benne. Egy vidéket volt fellendítendő egy ritka tehetségekkel megáldott férfiúnak ez az alapítása, melybe ő maga százezreket fektetett. Csak felépítményekben közel 200,000 korona, iparvasutuban 80.000 korona van illetéknépen eltemetve, ami egyébiránt kezdő bányánál kezdetnek igen biztató volt. Nem volt meg azonban a hatóságok szükséges jóakaratu támogatása, másrészt sokat hibáztak a szakemberek is e bányánál, mely főbb részvényeseinek igazán jogosult szép reményeit tette semmivé.

Mészgyáros herceg. Ne gondoljunk az Eszterházy-cognacra s az ősi névnek aprópénzre való felváltására, mikor azt írjuk, hogy Schaumburg-Lippe Adolf herceget, mint mészgyárost jegyezte be a pécsi törvénytörvényes cég hivatala, hozzátevéen, hogy a herceg uralkodó-herceg. A pompásan dolgozó bere-mendi cementgyár, mint mellékterményt produkál meszet s hogy most György herceg, a cégbirtokos elhalálozott, Adolf hercegé lettek az említett művek. Ez a dús gazdag hercegi család adta el — mint ezt a „Közlekedés és Közgazdaság“ jelentette — a közelmúltban mintegy 60 millióért szlavonai gyönyörű birtokait, melyben talán 20 ezer hold ősi tölgyerdő volt, a többi pompás termőföld. A gyárak új igazgatójává Bernardi B. Károlyt nevezték ki.

A Csingervölgyi kőszénbánya, amelyet néhány évvel ezelőtt elöntött a víz, ismét üzemképes állapotban van. Napi termelése 25—30 waggon s most rendezkednek be a napi produkció emelésére, ami mindenesetre számottevő eredmény, ha tekintetbe vesszük, hogy nem is olyan régen, a banya még saját szénszükségletét sem bírta fedezni. Hosszu időn át pedig 5—6 waggon volt a napi termelés. A mostani eredmény Meinhardt Vilmos bányamérnök szakszerű vezetésének köszönhető.

Allami kedvezmény. A kereskedelemügyi miniszter, a pénzügyminiszter hozzájárulásával, a Hernádvölgyi Magyar Vasipar Rt. cégnek korompai és alsószalánki vas- és rézművei rézejtő és rézfinomító üzemágai részére az állami kedvezményeket 15 évre engedélyezte.

Vasérckérdés a delegációban. A delegációs tárgyalásokon, mint a tengeri kigyó tűnik fel unostalan a vasérc kivitel kérdése. Ezuttal Miklós Ödön és Chorin Ferenc főrendek beszéltek róla. Chorin Ferenc rámutat arra, hogy a vitkovici gyár olcsó tarifafételek mellett nagy mennyiségben viszi ki a magyar vasat és a magyar nyersanyagot károsítja, amikor földolgozott állapotban visszahozzák, beszámítják a magyar iparnak kvótájába. Ezáltal a magyar ipar károsodik. Beöthy László kereskedelmi miniszter rámutat arra, hogy ismeri a helyzetet és tőle telhetőleg igyekezni fog azt szanálni.

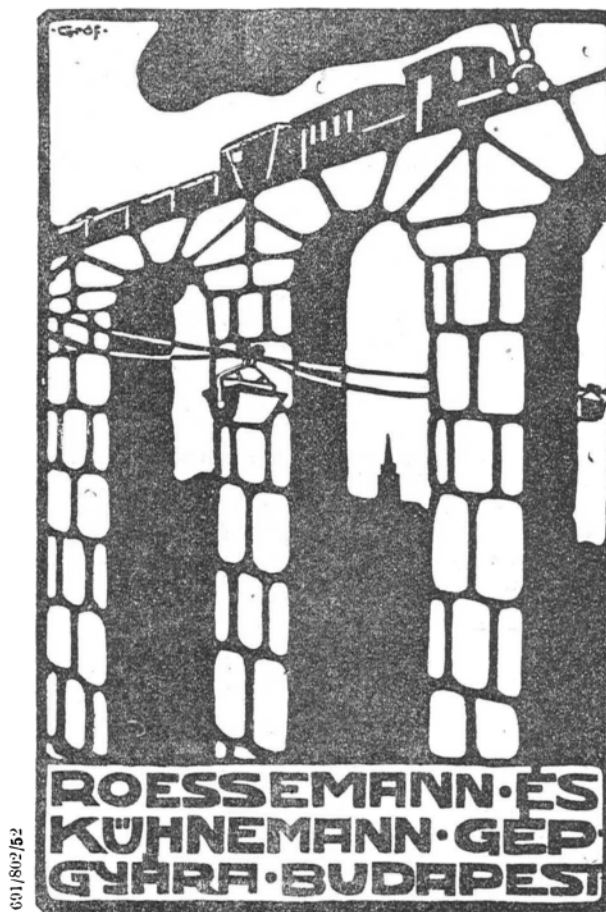
Cégbejegyzési hír. A gép- és vasutfelszerelési gyár törölte igazgatósági tagjai sorából dr Baumgarten Nándort.

Román barnaszénbánya (bányalégmentes) ügyes, energikus szénbánya-munkást keres

felvigyázónak.

A pályázóknak — bányaiskolai képzettség nélkül — hosszabb, szénbányáknál eltöltött gyakorlatot kell kimutatniok; józan, nős, román nyelven beszélők pályázzanak. Sajátkezüleg irt ajánlatok, a fizetési igény és a belépés idejének megjelölésével **C. Georgescu und J. M. Bendik, Sotanga, perin Targoviste, Románia** címre küldendők.

2/16)

✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

A Ruhrvidéki szénpiac. Kölni jelentések szerint szeptember havában úgy a szindikátushoz tartozó bányák, mint az ezen kívül levők fokozták termelésüket. Hasonló arányban javultak az értékesítési viszonyok is, különösen a megelőző év szeptember havával szemben. A kereslet a megelőző hónappal szemben csökkent s ha a szén és brikett elszállítása mégis hanyatlott, úgy ennek okát a vagonhiányban kell keresni. A szindikátus tagjai szeptember havában 88,06 százalék brikettot adtak el a megelőző hónap 89,94 és a múlt évi szeptember hónap 76,31 százalékaival szemben.

A pirszén eladási viszonyai a kohóművek szükségletének emelkedése folytán szintén javultak. Az elszállítás nem érte ugyan el a megelőző hónapban elszállított mennyiséget, de ennek oka abban rejlik, hogy ebben a hónapban egy munkanappal kevesebb volt, mint a megelőzőben. A pirszén forgalma 91,01 százalékot tett ki.

A szénszindikátus a lefolyt hónapban arról tanácskozott, hogy elhalassza-e a szén és pirszén árának megállapítását, vagy sem és abban állapodott meg, hogy az új árakat már most megszabja, hogy az iparágak jövő évi költségvetésüket biztos adatokra támaszkodva állíthassák össze. E határozat szerint a szén árát 25—100 pfenniggel, a pirszénét ugyanannyival s a brikettét 50—75 pfenniggel emelték tonnánként és minőség szerint.

A felszülézi vaspia. Breslaui jelentések szerint a szeptember havi nyerstermelés 88,267 tonna volt. Ez a mennyiség az egyes vasnemek szerint a következőképen oszlott meg: öntőde-nyersvas 6.961 tonna, bessemer-nyersvas 380 tonna, Thomas-nyersvas 31.896 tonna, tükörvas 25.633 tonna és kavart nyersvas 23.397 tonna. A kivitel az év elejétől szeptember kezdetéig a következő volt: öntőde-nyersvas 1.475 tonna, bessemer-nyersvas 1.095 tonna, tükörvas 6.307 tonna. Ebből Magyarországra és Ausztriába szállítottak: 1.420 tonna öntöttvasat, 1.080 tonna bessemer-nyersvasat és 350 tonna tükörvasat.

Az acél- és hengerművek nagy szükséglete folytán nyersvasban rendkívüli nagy hiány mutatkozott, ami által az árak jelentékenyen emelkedtek. A belföldi művek saját nagy szükséglete következtében a kelet-német nyersvaszindikátus által szükségelt mennyiségek sem voltak rendelkezésre bocsáthatók. A kereslet speciális nyersvasnemekből — a külföld részéről — szintén nagyobb mértékben volt észlelhető, a kívánt egész mennyiség azonban nem volt figyelembe vehető.

A mi a további kilátásokat illeti, a rendelések még mindig nagyok, egyrészt mert a külföld eddig magas árak mellett vásárol, másrészt pedig, mert a belföldi szükséglet emelkedett, úgy hogy a művek jó foglalkoztatására továbbra is kilátás mutatkozik. Az új üzletekben való kötések állítólag alább szállottak és az őszi üzlet a várakozásoknak a remélt terjedelemben aligha fog megfelelni.

✂ SZERKESZTŐI ÜZENET. ✂

2156. számú előfizető. A Hat. bir. 74108. sz. határozata szerint az ügyazonosság fogalmát a személyi és tárgyi azonosságon kívül az határozza meg, hogy ugyanazon vitás jog felett döntsön mind a két hatóság. Pl. nincs összeütközés, ha a közigazgatási hatóság utrendészeti szempontból a nyitva volt utca visszaállítása, a rendes bíróság pedig a magánjog alapján vitássá tett tulajdonjog kérdésében határozott.

Brassói kamarai tag. A leendő transzkaukázusi vonal a tuapsi kikötőt lesz hivatva a potii-tiflisi vonallal — Novo Nénaky közelében — kapcsolatba hozni mintegy 300 km. hosszban. Gazdasági szempontból a Fekete-tenger mentén vezető vonal rendkívül nagy jelentőségű lesz. Üzembe helyezését 1915-re tervezik. Az új vasuttal a jelenlegi tiflisz—rostov vonallal szemben mintegy 550 km.-rel rövidül meg az Oroszország és Nyugat-Európa közötti összeköttetés. A kaukázus eddig kiaknázatlan természeti kincsei tényleg kiaknázhatókká válnának.

Lupényi bányász. Nekünk is megtáviratozták, de ez már lekészt. Az újabb részletek pedig igazán csak részletek.

D. D. Ez így van az államnál. Erőltetni semmit sem lehet. Nem lehet minden loppáliát a miniszter színe elé vinni.

Szlovákiai sósvíz

CZUKORBETEGSÉG ELLEN
speciális gyógyital.
KÖHÖGÉST, REKEDSÉGET, IDULT GYOMOR ÉS
HUGYSZERV BAJOKAT
GYÖKERESEN GYÓGYÍT.

Megrendelhető a »Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kiviteli R.-T.«-nél Budapest. Telefon 162-84

(B. 22.0. 728/82.)

"Pneumatogen"

1910. évi háti typus.

Lélegző készülék, a légzésre nem alkalmas gázokban való mentéshez. Dr. Bamberger Miksa, a wieni műgyetem tanárának és dr. Böck Frigyes docensnek, a wieni műgyetem adjunktusának systemája szerint.

A bányaléggel összefüggő kérdések vizsgáására alakult wieni, prágai és krakói állandó bizottságok megvizsgálták és használatát a wieni, prágai, krakói és klagenfurti bányakapitányságok kerületeiben megengedték.

A 'Pneumatogen', amelynek funkcionálása nem függ mechanika' berendezésektől, a legteljesebb biztonságot nyújtja használatjának.

Árjegyzékek és leírások ingyen és bérmentve.

O. Neupert Nachfolger, Wien
VIII/2 Bennaplatz 8. (911/19)

Ganz & Co. Elektrizitäts-Aktiengesellschaft, Budapest in Konstantinopel. Diese heimische Firma hat als Führerin einer ungarisch-belgisch-französischen Finanzgruppe von der türkischen Regierung die Konzession für die elektrische Beleuchtungsanlage in Konstantinopel erworben. Inzwischen ist im Monate September in Konstantinopel ein Elektrizitäts-Trust zustande gekommen, woran mit der *Deutschen Bank* an der Spitze, die *Deutschen Orientbank*, die *Dresdner Bank*, die *Nationalbank für Deutschland* und der *Schaffhausen'sche Bankverein* beteiligt sind. Dieser Konzern hat sich die Konzession für den Bau der Konstantinopeler elektrischen Untergrundbahn gesichert und die Titres des zur Umgestaltung auf elektrischen Betrieb der Konstantinopeler Strassenbahnen und der Tunnelbahn zwischen Galata und Pera gegründeten ersten „*Consortium de Constantinople*“ erworben. Nun hat sich diese Konkurrenzkompanie des *Ganz'schen Consortiums* dem letzteren angeschlossen, so dass jetzt an Stelle der bisherigen Rivalität die Gemeinschaftlichkeit der beidem Unternehmungen getreten ist. Die Finanzierung dieses einheitlichen Unternehmens soll zum Teil durch die Emission von Aktien im Gesamtwerte von *45 Millionen Kronen*, zum Teil durch die Ausgabe von Obligationen in gleicher Höhe erfolgen.

Skodawerke. Die Skodawerke, Aktiengesellschaft in Pilsen errichten in Gemeinschaft mit den *Putilonwerken* (Aktienkapital 25 Millionen Rubel) und der *Newskywerft* (Kapital 17,5 Millionen Rubel) in *Petersburg* eine neue Gusstahlhütte und Gusschmiede. Die neue Firma lautet: „*Gesellschaft Newsky der Skodawerke in Petersburg*“ Das Aktienkapital wurde vorläufig auf *8 Millionen Rubel* festgesetzt, wovon die Hälfte die Skodawerke übernehmen mit der Verpflichtung, den grösseren Teil dieser Aktien für 5 Jahre gesperrt zu halten. In Folge dieser Transaktion wird der Verwaltungsrat der Skodawerke in der am 20. cr. stattfindenden Generalversammlung den Antrag auf Erhöhung des Aktienkapitales um *5 Millionen Kronen* stellen und gleichzeitig um die Ermächtigung ansuchen, dass durch einen einfachen Generalversammlungsbeschluss weitere 5 Millionen Kronen ausgegeben werden können, um für einen sich eventuell später ergebenden Kapitalsbedarf Vorsorge zu treffen. Die neue Gesellschaft wird nicht die Kanonenfabrikation betreiben, sondern Stahlguss und Schmiedestücke für den Schiffsbau erzeugen, wofür, infolge der durch hohem Zollschutz begünstigten Produktionsbedingungen und des grossen russischen Flottenprogramms befriedigende Rentabilitätsaussichten bestehen. Die neuen Aktien der Skodawerke sind ab 1. Januar 1913 dividendenberichtig und werden den Aktionären im Verhältnisse von *1 neuen auf 6 alte* Aktien zum Kurse von *K 500* zum Bezuge angeboten werden. Der Wert der aus dieser Transaktion resultierenden Aufträge

dürfte sich für die Skodawerke auf *9—12 Millionen Kronen* belaufen. Durch die mit der Transaktion zusammenhängende Kapitalerhöhung um 5 Millionen Kronen nominale fliessen den Skodawerken etwa 12,5 Millionen Kronen zu, wovon 7,5 Millionen als Agio dem Kapitalreservefonds zugeführt werden, der dadurch die Höhe von über 10 Millionen Kronen erreicht. Die gesamten *Reservefonds* der Skodawerke — der allgemeine und der Kapitalreservefonds — die in der Bilanz pro 1911 mit ca 5,5 Millionen Kronen, d. i. 1,8 % des Aktienkapitales von 30 Millionen Kronen, ausgewiesen waren, werden nach Durchführung der Kapitalerhöhung *13,5 Millionen Kronen* betragen, wobei eventuelle ordentliche Reservedotierungen aus dem Gewinne des Jahres 1912 nicht berücksichtigt sind. Das Verhältnis zwischen dem vermehrten Aktienkapital von 35 Millionen Kronen und den Reserven wird sich also nach der Kapitalerhöhung auf beinahe 40% stellen.

Das neue russische Geschäft der Skodawerke ist eine sehr bemerkenswerte Transaktion, die für die österreichische Industrie im allgemeinen und für die Pilsener Gesellschaft im besonderen einen grossen Erfolg bedeutet.

Erweiterung des Esztergomer elektrischen Werkes. Die Anlage wird mit einem *1000 PS. Dampfturbogenerator, neuen Kesseln, Kühlturm, Laufkran* erweitert, wofür *K 250.000* bewilligt sind.

GEBR.
EICKHOFF
KATTOWITZ

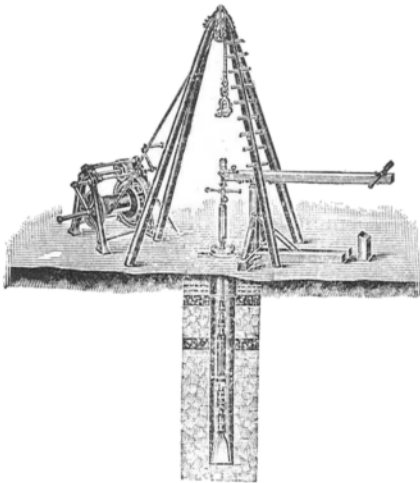

RÁZÓCSUSZDÁK
SZÁLLÍTÓVITLÁK
KÖTÉLKÖRÖNGÖK
AKNAMÉLYÍTŐ-KÁBELDOBOK
FÉKÉK

DAK
Hagen

MÉLYFURÓ-SZERSZÁMOK és GÉPEK valamint teljes furó-készülékek

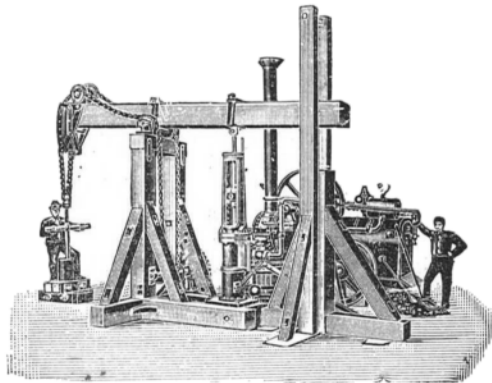
és berendezések viz, só, érc, olaj, kali
szén stb. felkutatására és
feltárására bármily mélységből és talajból kézi-, gép- és gőz-
üzemmel.

Kutakhoz
és kutfurásokhoz
minden cikk

Furócsövek,
szivattyúk és szelepek
nagy raktára.

Erdeklődőknek a 117. számú
katalogusunkat küldjük.

Tiefbohr-Maschinen- und Werkzeuge-Fabrik Nürnberg

Heinrich Mayer & Co.

NÜRNBERG-DOÓS.

(191756/52/11)

Schaffler & Co.

elektromos készülékek gyára — Wien, VIII., Lerchenfelderstrasse No. 138.

Különlegesség: Modern, elismert legjobb

gyújtó-gépek

Schaffler rendszere szerint, melyekből legtöbbet alkalmaznak a világ összes bányaműveiben. 20,000-nél jóval többet szállítottunk.

Villamos biztonsági bányalámpák.

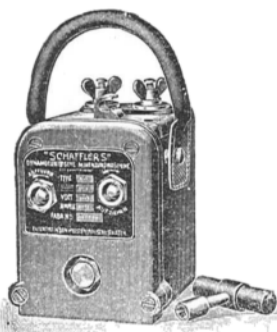
Legesinosabb és legtökéletesebb kivitelben.

Ellenállásmérő és gyújtógép ell nörző készülékek.

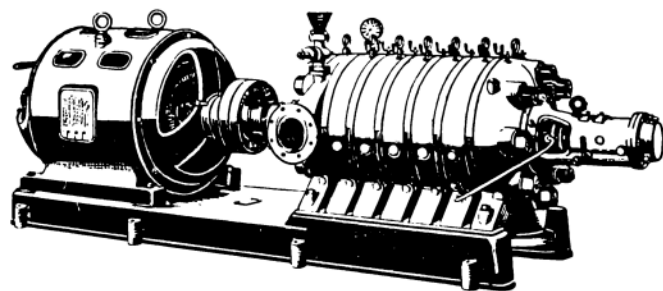
Kivitel az összes államokba.

(912/15)

Biztonsági villamos
bányalámpa.

Gyújtógép 50 lövésre,
rugós indítással.

Centrifugális és körforgó SZIVATTYÚK, FÚVÓK, GÁZSZIVÓK,

Turbinaszivattyúk és turbokompresszorok.

C. H. Jaeger & Co., Leipzig-Plagwitz.

Vezérképviselő a magyar korona országában:

VECSEY JENŐ okl. gépészmérnök,

Budapest, V., Lipót-körút 21. Telefon 105—84.